

КОНЦЕПЦИЯ ЗА ЗОНИ НА НАЦИОНАЛНИТЕ ИНТЕРЕСИ НА СИГУРНОСТ

Влиянието на националните интереси и евентуалните рискове и заплахи за тях върху стратегическото планиране на отбраната и ВС се анализират чрез проектиране на континуума между „заплахи“ и „действия“ върху географската основа на националните интереси. Резултатът е мрежови подход, който отразява:

- Върху вътрешната причинно-следствена обусловеност между „интереси“ и „действия“ в рамките на политиката на сигурност;
- Начините, по които „ефектът на доминото“ може да се прояви в сферата на военната сигурност (когато една криза, засягаща интереси с ниска интензивност, ескалира до конфликт, заплашващ жизненоважни интереси).

Презумпцията на този подход е, че доброто управление на политиката на национална сигурност на България предполага:

- Ясна геополитическа основа на националните интереси (оценяване на обстановката, планиране на целите, подбор на средствата, мобилизиране на ресурс на съюзниците, максимизиране на международното сътрудничество, преценка на резултатите от политиката на сигурност);
- Геополитическата обособеност предоставя по-добри възможности за ясно определяне на критерии за генериране на необходими способности (време, дистанция, география, население, инфраструктура, етно-конфесионални реалности и т.н.);
- Възможност за аргументиране на националните амбиции при изграждане на специфични военни способности и планиране на използването на ВС (например България да действа самостоятелно; да действат колективно, но да бъде водеща държава; да допринесе към колективните усилия без да бъде водеща държава; да оказва само поддръжка; да не участва в никакви действия).

1. Близост на риска/заплахата до националната територия

или зона на национален интерес

2. Възможна вреда за конкретния национален интерес

3. Възможност за разпространяване на заплахата върху други национални интереси

4. Обвързаност на заплахата с други рискове за български или на други държави интереси

Географска основа

Концепцията на зоните на националните интереси на сигурност е изградена върху разбирането, че в бъдеще България ще трябва да посреща сериозни предизвикателства пред своята сигурност както с национални средства, така и в колективен контекст. Концепцията включва *зона на непосредствени национални интереси на сигурност*, *зона на колективни действия* и *зона на ранно предупреждение и глобален отговор*.

Такова „картографиране“ на интересите е условно. Във всички случаи на реалното управление най-вероятно ще съществува размиване на границите и дори припокриване на зоните. Целта на подхода обаче е да допринесе за повече рационалност в стратегическото планиране на отбраната и ВС и особено – на военните способности на стратегическо и оперативно равнище.

Пример за използване на концепцията

Зона на непосредствени национални интереси на сигурност

Това е геополитическо пространство около територията на България, в което състоянието на сигурността пряко и в кратки срокове се отразява върху сигурността, стабилността и политиката на България, обществените настроения и колективното чувство за сигурност.

- В рамките на това пространство България ще извършва постоянен мониторинг и анализ на обстановката и интензивно ще обменя информация със съюзниците; ще поддържа собствена система за ранно предупреждение и ще участва в обмяна на он-лайн информация в рамките на НАТО;

- Ще поддържа военен потенциал за бързо реагиране, адекватен на реалния риск и съизмерим с потенциалната заплаха. Съотношението между компонента за незабавно действие, активните и резервните сили се определя от времето за ескалация на потенциален въоръжен или военен конфликт, включително от времето за непосредствена подготовка за военни действия;

- Всички военни задачи в тази зона са от критична важност и изграждането на способности за тяхното изпълнение е първи приоритет;

- Дислоцирането на войски на САЩ на територията на България ще се развие в реална политика на военно сътрудничество, трансфер на военни знания и определени гаранции за сигурност;

- По своя инициатива и съвместно със съюзници, международни организации и приятелски държави ще осъществява или участва в широки по обхват програми за премахване на източниците на конфликтност, укрепване на доверието и повишаване на прозрачността на военното планиране, развитие и подготовка;

- В тази зона България ще има най-високо равнище на национални амбиции, ще поддържа готовност да поеме водеща роля, да оказва решителна логистична и инфраструктурна поддръжка при съюзнически или коалиционни операции.

Зона на колективни действия

Зоната на колективни действия включва зоната на отговорност на НАТО и територията на ЕС¹, регионите, обхванати от Политиката на съседство на ЕС, и програмите за партньорство на НАТО, както и региони и стратегически комуникации, свързани с добиването и доставката на стратегически суровини за България.

В рамките на това пространство България ще реализира националните си интереси чрез съчетаването им с колективните цели и политики и интересите на отделните държави членки.

Събитията в сферата на сигурността в тази зона ще определят състоянието на стратегическата среда на националната сигурност на България и особено на възможностите за икономическо развитие и просперитет в дългосрочна перспектива.

В периферията на тази зона ще се намират реални и потенциални източници на риск и заплаха, включително международен тероризъм, криминални мрежи и замразени конфликти, които във времевата рамка на задачата ще продължат да оказват ограничаващо въздействие върху възможностите за развитие на България.

- В това пространство България ще развива потенциал за колективни действия при висока степен на оперативна съвместимост в техническо и доктринално отношение;

Фиг. 1. Примерно разпределяне на зоните на национални интереси на сигурност

- Ще участва в събирането и обmena на стратегическа и военна информация и анализи, както и в системата за ранно предупреждение на съюзниците;

- Въпрос на принципен интерес на България е противоракетната отбрана на НАТО и изгражданата ПРО на САЩ да бъдат оперативно интегрирани и страната ни да получи надеждна защита от нарастващата ракетноядрена заплаха;

- Национални амбиции за водеща роля са малко вероятни, особено при операции около и над границата на бойни действия;

- Във времевата рамка на задачата мащабът на участие ще бъде до „бригада“

и еквивалентите от ВВС и ВМС, конструирани от модулни формирования; логистичната поддръжка ще се извършва със собствен принос, но в рамките на коалиционните сили; способностите ще бъдат разпределени между тези модулни формирования от Силите за бързо реагиране, които ще се изграждат с потенциал за действие извън националната територия и зоната за отговорност на НАТО и специализирани в рамките на НАТО и ЕС формирования.

Зона на ранно предупреждение и глобален отговор

Зоната за ранно предупреждение и глобален отговор е пространство, в което ще се формират и развиват процеси с деструктивен и конфронтационен характер, които по един или друг начин ще заплашват стратегически национални интереси, колективни интереси на сигурност на страните от НАТО и ЕС или големи групи с геноцид, масово насилие или хуманитарни катастрофи.

В рамките на това пространство България ще постига националните си интереси на сигурност, като допринася към колективни и глобални усилия, включително с използване на капацитета на въоръжените сили.

- Главен източник на информация в тази зона ще бъде стратегическото разузнаване, а в рамките на конкретни операции на ВС – и военното разузнаване, които ще участват в колективни операции за ранно предупреждение на съюзническите сили;

- Способностите, изградени във ВС за операции в другите две зони трябва да са достатъчни за мисии в глобален контекст при несъществени допълнения и специализирана подготовка;

- В този мащаб България няма да има амбиции за водеща нация и приносът ѝ ще бъде на равнище „батальон“ от Сухопътните войски.

¹ Без задморските територии на някои държави членки.